

UN TESTIMONI D'EXCEPCIÓ

Pons i Garlandí, un demòcrata catalanista enmig la barbàrie

JOSEP POCA és nebot de Joan Pons Garlandí

Joan Pons Garlandí (l'Espluga Calba, 1898-Montpeller, 1967). Fill d'una família de nou germans, deixà el poble per guanyar-se la vida a Barcelona, fent de barber. Home d'inquietuds sindicals i polítiques, s'afilià al Sindicat Únic i fou soci del CADCI. El 1931, com a membre de Junta directiva del Centre Republicà Català, districte cinquè, fou un dels fundadors d'Esquerra Republicana de Catalunya, partit del qual es separà, el 1933, per a constituir, amb altres dissidents, el Partit Nacionalista Republicà d'Esquerra. Però, com la major part d'ells, retornà a la disciplina d'ERC el maig de 1936.

Guerra civil i exili

Durant la guerra civil (1936-1939), fou membre del Comitè Central de Milícies Antifeixistes de Catalunya, responsabilitzant-se del Departament d'Autoritzacions i Permisos. Un cop dissolt, fou nomenat delegat de la Junta de Seguretat Interior i es féu càrrec d'un departament semblant, el d'Autoritzacions i Passaports, des del qual tingué l'oportunitat de salvar moltes vides. Fou vocal del consell de Seguretat de Catalunya i formà part de la comissió d'Indústries de Guerra. Poc abans d'emprendre el camí de l'exili fou nomenat intendent general del parc mòbil del Cos de Seguretat de Catalunya. El febrer de 1939 passà la frontera pel Portús, fins a Perpinyà i, d'allí, a Montpeller, d'on ja no tornaria. Participà en la resistència francesa i fou responsable, al departament de l'Herault, de l'Aliança Nacional de Catalunya.

L'escriptor

Fou ja al Centre Espanyol de Perpinyà el febrer de 1939 que, davant el plor contingut de la seva esposa, sentí la necessitat de donar-li explicacions pel fet d'haver-la embarcat en aquella terrible aventura i de justificar-li el seu compromís polític. Així doncs, començà a omplir quaderns on abocava les seves vivències, els seus sentiments i els motius de les seves actuacions, abans i durant la guerra civil. Tot aquest material el vaig rebre de la meua tia Petronila, la qual no pogué fer-se esquivola al meu interès per conèixer aquells textos de l'oncle Joan, germà de la meua àvia paterna.

Publicació de les memòries

Alumne que vaig ser de la postguerra, la primera lectura no em fou gaire intel·ligible. Hagueren de passar molts anys perquè pogués endinsar-m'hi amb prou coneixement de causa. Fa temps, però, que hauria hagut de donar a llum aquestes pàgines (com molt bé em recrimina Solé Sabaté, en un article a l'*Avui*). Ha calgut esperar, però, la meua jubilació per poder disposar del temps necessari. Calia una intensa revisió del text i valorar si valia pena oferir-les en la seva totalitat. Del 1917 fins al juliol de 1936, només he inclòs

La publicació d'aquestes memòries és un homenatge als defensors de la democràcia i les llibertats de Catalunya

aquells fets on ell hi tingué una intervenció directa, però he mantingut tots els relats del període de la guerra civil, en molts dels quals ell va ser protagonista d'excepció. Un protagonisme no sempre conegut o reconegut, ja que el seu nom difícilment es troba en els llibres que parlen de la nostra desfeta nacional.

La publicació d'aquestes memòries no té altra finalitat que facilitar més material per a un major coneixement d'uns fets que tant van colpir la societat catalana i l'espanyola en general. Així com també pretenen ser un homenatge a les persones que, com ell, no van fugir ni es van amagar davant la dura realitat, sinó que van estar al peu del canó, tot defensant la legitimitat democràtica d'un govern elegit pel poble, tot donant la cara amb el propòsit d'intentar evitar allò que, malauradament, fou inevitable.

Joan Pons Garlandí. *Un republicà enmig de faistes* a cura de Josep Poca Edicions 62

Amb el suport del Departament de la Vicepresidència de la Generalitat de Catalunya, Edicions 62 publica les memòries d'una persona que va viure des de la primera línia política l'avenç del catalanisme, els anys de la II República, la Guerra i l'exili. L'obra és fruit de l'exercici del seu nebot Josep Poca.

ARKIU MONTSERRAT TARRADELLAS I MACIÀ

Visita de Macià, Companys i Tarradellas al Centre Republicà Català, districte cinquè, quan n'era president Joan Pons (darrere Macià, amb un medalló a la solapa).